

De Nieuwe Antoniehof

Bijna net als thuis

Mensen wonen hier prettig en daarbij krijgen ze zorg. Dat is de visie achter de recent gebouwde locatie De Nieuwe Antoniehof van Viattence in Epe. De Nieuwe Antoniehof is gebouwd in oude stijl mét alle comfort van het heden. Zo wordt het thuisgevoel van de negenentwintig bewoners zoveel mogelijk gestimuleerd.

Leren van eerdere bouwprojecten

De ontwikkeling van deze nieuwe locatie is al lang geleden gestart. Negen jaar geleden werd besloten om de capaciteit van het grote regionale verpleeghuis Wendhorst in Heerde, met ruim 200 plaatsen, te verdelen over de regio. Het gebouw met kamers voor twee personen was verouderd. Sinds dit besluit zijn er meerdere locaties van Viattence vernieuwd en zijn er ook enkele bijgebouwd. Van elke locatie en elk bouwproject is weer geleerd en dit heeft uiteindelijk bijgedragen aan het bijzondere ontwerp voor De Nieuwe Antoniehof. Zodoende stelt Herman Zweering, locatiemanager van De Nieuwe Antoniehof dat alle leerpunten van de vorige bouwprojecten zijn toegepast.

Waarden op een koffiekopje

Voor mensen met dementie is het leven zoals je gewend bent het belangrijkste. Dit is vertaald in de waarden van Viattence, die geprint staan op de koffiebekers zodat iedereen ze kent en kan toepassen.

Huiselijkheid, een goede tijd hebben, het leven is de moeite waard, je fijn voelen en lekker wonen. Viattence merkt dat de bewoners hier steeds later komen wonen, dus als ze al behoorlijk hulpbehoevend zijn.

Herman Zweering: 'bewoners hebben allemaal een zware zorgvraag en wonen hier gemiddeld maar zo'n zeven maanden. Dat is heel kort, zeker als je dat vergelijkt met een aantal jaren geleden. Juist daarom vinden we het belangrijk dat de bewoner zich hier fijn voelt en het leven nog de moeite waard vindt. Dat klinkt zwaar, maar eigenlijk is het heel mooi dat we dit kunnen bieden.'

Boven slapen, beneden leven

In De Nieuwe Antoniehof zijn vier kleinschalige woongroepen gerealiseerd van elk 7 of 8 bewoners. Er zijn drie groepen voor mensen met dementie en één groep voor mensen met somatische klachten. Deze laatste groep heeft een eigen terras aan de voorzijde van het gebouw. Iedereen heeft een eigen slaapkamer met per twee gedeeld een ruime badkamer. Het bijzondere aan het ontwerp is dat de slaapkamers boven zijn, dus op de 1e en 2e verdieping. De vier

gemeenschappelijke woonkamers zijn beneden. Eigenlijk net zoals de meeste huizen en dus herkenbaar voor de bewoners. Bij elke woonkamer is er ook een extra kamer, zodat iemand die bedlegerig is er toch bij kan zijn. Of juist even rust kan nemen. Doordat alle woonkamers beneden en direct verbonden met de tuin zijn, kunnen mensen zelfstandig naar buiten en in de tuin rondlopen.

De medewerkers moesten wel even wennen aan deze indeling, maar ze zagen al snel het voordeel ervan in. Petralien van Oene, teamleider vertelt: 'vanuit de hal beneden pak je de lift naar boven en sta je gelijk in de gang met de slaapkamers. Voor de bewoners is het niet alleen herkenbaar, ze slapen ook beter. Eigenlijk is het zo veel efficiënter. En beneden hebben we prachtige, ruime woonkamers met open keukens. Vanuit de woonkamers loop je zo naar de serre en naar de tuin. Alle ruimte wordt zo optimaal benut.'

Actieve mantelzorgers en bezoek

'We vinden het erg belangrijk om ons goed te verdiepen in de bewoners. Het dagritme van de individuele bewoner is belangrijk: wat deed je vroeger? Hier spelen we zoveel mogelijk op in. De mantelzorgers komen langs wanneer ze dat zelf willen. Ze hebben gewoon hun eigen sleutel. De betrokkenheid van de mantelzorgers is van groot belang, voor ons en voor de bewoners. Een keer per 6 weken is er dan ook overleg per woongroep met de zorgmedewerkers, vrijwilligers én de mantelzorgers' vertelt Petralien van Oene.

Dit nodigt uit tot een actievere houding van bezoekers. 'Laatst kwam er bezoek voor een bewoner en zij namen aan de eettafel plaats, vlak voordat het lunchtijd was. We hebben gevraagd of ze mee wilden lunchen en toen hebben ze spontaan eitjes gebakken voor de hele woongroep.' Ook het organiseren van activiteiten wordt samen vanuit het team, de mantelzorgers en de welzijnscoach gedaan. Er wordt gekeken naar de behoefte die er leeft bij de bewoners. Vaak gaat het niet om grootse activiteiten, maar meer om kleine dingen zoals koekjes bakken, paasversieringen maken en een wandeling maken.

Woonassistent ondersteunt

Vooraf is gekeken naar welke activiteiten er op een dag moeten gebeuren in een woongroep. Hieruit kwam dat zo'n 90% welzijns- en woonactiviteiten zijn. Slechts 10% is echte zorg. Daarom is gekozen om per woongroep een woonassistent aan te stellen: zij regelt de werkzaamheden in de woonkamer met de groep, zoals ontbijten, koffie drinken en activiteiten. Hiermee wordt de verzorgende ondersteund en kan zij haar tijd weer goed besteden aan de zorgtaken. Petralien van Oene: 'we maken zo weinig mogelijk gebruik van 'vinklijstjes' maar kijken wat er moet gebeuren op een dag in de groep. Dit wordt dan in overleg verdeeld en opgelost. Veel bewoners blijven de hele dag beneden in de woonkamer, de serre of de tuin. Sommige mensen gaan graag even boven rusten en kunnen dan zelf naar boven met de lift en een 'tag'. Het is mooi om te zien dat sinds de bewoners uit Wendhorst hier zijn, er minder of geen slaapmedicatie nodig is.'

Nieuwe setting, ander gedrag

Is dan het werken op zo'n woongroep voor iedereen geschikt? Herman Zweering geeft aan: 'we merken dat de fysieke omgeving sterk het gedrag van de medewerkers bepaalt. Deze nieuwe setting met veel nadruk op het leven in de woonkamer is heel uitgesproken. De setting helpt dus om nieuw gedrag te ondersteunen en veel meer bewonersgericht te functioneren. Niet alleen de zorgmedewerkers maken deze verandering door. Dit geldt ook voor de paramedici van Viattence Vitaal. Zo

komt de specialist ouderengeneeskunde op elke woongroep langs. Bewoners en mantelzorgers, maar ook zorgmedewerkers kunnen hem dan aanspreken en hun vragen stellen. Dit vraagt ook van de medici een omschakeling, maar het is mooi om te zien dat dit lukt en de bewoner ook echt centraal staat.'

Met de medewerkers is een ontwikkelplan voor de toekomst gemaakt. Er wordt binnen Viattence ingezet op het opleiden van eigen medewerkers, mede door de gespannen arbeidsmarkt en het tekort aan zorgpersoneel.

Medewerkers denken mee in ontwerp

De Nieuwe Antoniehof is in eigendom ontwikkeld door Viattence. De grond is gekocht van het Groene Kruis en de locatie is eigenlijk ontwikkeld vanuit de medewerkers zelf. Peter van Dijk, manager vastgoed licht toe: 'de medewerkers kwamen met het idee voor kleinschalig groepswonen op deze locatie en startten een 'vrijdenkersgroep' om het idee uit te werken. Zeker dertig medewerkers hebben met enkele deskundigen meegedacht in de visie en het ontwerp. 'Bijna net als thuis' is de woonzorgvisie. Leuk detail is dat sommigen van deze 'vrijdenkers' nu op de locatie werken.'

Retro uitstraling en bijzondere lampen

De Nieuwe Antoniehof ligt aan een statige laan met grote villa's en hoge bomen. Met de bouw en inrichting is daarbij aangesloten: het pand heeft hoge ramen en binnen bijvoorbeeld zwarte handgrepen op de deuren en bakeliet lichtschakelaars. Peter van Dijk licht toe: 'de inrichting en het gebruik van bepaalde materialen doet veel voor mensen met dementie. Het Breincollectief heeft meegedacht in de inrichting, kleuren- en materiaalgebruik. Ook het Openlucht Museum

is betrokken. In de tuin staat een ouderwetse waterpomp met ton, de stopcontacten zijn van bakeliet en in de wc hangt een stortbak met een touwtje. De inrichting heeft een retro uitstraling, maar het meeste is innovatief en heel 21^e-eeuws. Zo is domotica toegepast met bijvoorbeeld cameratoezicht in de verkeersruimten en de slaapkamers zijn hierop voorbereid. Momenteel loopt er een pilot met 3 bewoners waarbij dit getest wordt: de camera's gaan aan bij een alarmeringsoproep, dan kan de verzorgende de situatie inschatten zonder gelijk te gaan kijken en de bewoner te storen.'

Bijzondere aandacht is gegaan naar de verlichting. Uit diverse onderzoeken blijkt dat mensen met dementie baat hebben bij ondersteuning in het dagritme. Door overdag felle lampen te gebruiken die in de loop van de middag en avond langzaam dimmen, wordt dit bevorderd. De lampen zijn op tijd geschakeld en 'custom made' met mooie LED lampen, wat ook weer duurzaam is. Ook de medewerkers vinden het prettig werken met de lampen, zeker op de donkere winterdagen.

Leerpunten

Is de nieuwe locatie dan één groot succesverhaal? Herman Zweering: 'Er zijn altijd leerpunten. Je hebt dagelijks te maken met bewoners, mantelzorgers en vrijwilligers. Wat is je rol hierin als zorgprofessional? En hoe overleg je met elkaar? Ons uitgangspunt is: 'zorgen doen we samen' en dat vraagt om flexibiliteit maar ook om duidelijke afspraken maken. Geen leerpunt maar een ervaring is dat we ook weer verbinding met de buurt moeten maken en dat vraagt om tijd en om aandacht.'

Petralien van Oene sluit af: 'het is mooi om te zien dat met veel aandacht voor de mensen die hier wonen en een nieuwe manier van werken door alle lagen heen, ook daadwerkelijk een andere sfeer gecreëerd kan worden. En een setting die volgens ons 'bijna net als thuis' optimaal mogelijk maakt. Het gebouw en de inrichting helpen hier zeker in mee!'

Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg
april 2017

Tekst: Penny Senior, KCWZ

Foto's: KCWZ en Viattence (eigen foto's Viattence)

Wonen met dementie

Langer zelfstandig wonen is ook het devies voor mensen met dementie. En als dat niet meer gaat, dan kan je terecht in een verpleeghuis. Maar ook mensen met dementie willen iets te kiezen hebben. Gelukkig worden er in het veld nieuwe woon- en zorgvormen ontwikkeld die aansluiten bij de diversiteit van mensen met dementie. Het Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg belicht in deze artikelenreeks vijf verschillende woonvormen.